

У такому вимірі дискусійним постає питання балансу між індивідуальними і колективними епістемічними характеристиками знавців. Інтерація і комунікація – основні соціально-епістемічні практики. Фокусування досліджень на колективному знанні потребує сприйняття колективу/групи легітимними епістемічними носіями обґрунтованих переконань. Водночас відомо, що зі збільшенням кількості індивідів зростає межа похибки, яка відображає нехтування все більшою кількістю індивідуальних ідей.

У соціальній епістемології найчастіше використовується термін «група» чи «колектив», який застосовується і для позначення інших наукових об'єднань. Дискусійним є питання щодо коректності висловлення «епістемічні властивості групи», а також можливості обґрунтування груп у якості епістемічних агентів. У контексті сучасності, звісно, розв'язання більшості епістемічних задач здійснюються групами учасників, а не окремими індивідами (експертні слухання, комітети, організації), що передбачає залучення додаткових пізнавальних дій і процедур. Такою є процедура узгодження (агрегації) як механізм узгодження індивідуальних переконань чи суджень та їх перетворення на відповідні колективні, які ухвалює група (К.Ліст, Ф.Петіт). Агрегативна процедура – це епістемологічне завдання для групової чи колективної організації та механізм агрегування індивідуальних переконань членів групи у колективне знання.

Отже, спеціальних носіїв групового та інституційного розуму окрім звичайних індивідів немає. Існують «інституційні профілі» в тих випадках, коли індивід стає членом відповідних груп, колективів, інституцій, але водночас не перестає представляти собою «окрему об'єднану колективом особистість».

ШОРИНА Тетяна,

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету, м. Київ*

КОМУНІКАЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНЕ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ЇЇ ВИМІРИ (НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕНЬ Е. А. ВІЗЕРА)

Західні теорії комунікації слідують очевидному визначенню комунікації як процесу соціального конструювання, в якому соціальне та індивідуальне перебувають в органічному взаємозв'язку. Соціальні, культурні, семіотичні і так само фізичні дії та механізми беруть спільну участь у формуванні загального досвіду. Останній дозволяє людям сприймати, чути, взаємодіяти та розуміти, в який спосіб, усвідомлено чи ні, відбувається конструювання спільних соціальних контекстів та «життєвих світів».

Згідно з поглядом Едуардо Андреса Візера (Vizer, 2009, 2013), аргентинського спеціаліста в галузі соціальної комунікації, комунікація, зрозуміла як процес конструювання сенсів, має своїм предметом вивчення процесів, за допомогою яких у певний історичний момент індивіди, спільноти та культури будують і надають значення та цінності своєму досвіду – особистому чи колективному – по відношенню до природи та фізичного світу, соціальних відносин і зв'язків; до символів і культурних форм, по відношенню до індивідів і їхніх особистих світів, їхніх релігій і трансцендентних пошуків цінностей та сенсів життя.

Візер Е.А. дотримується погляду на соціальні комунікації як на процес взаємодії між інститутами, спільнотами та індивідами, які й утворюють форми, значення та цінності соціальної реальності. Для здійснення аналізу процесів соціальних комунікацій та інститутів учений розробив тривимірну модель комунікацій. Перший вимір – референційний, який відповідає функції конструювання та іменування «об'єктів» в процесі різних комунікацій – мовних, образних, технологічних, інформаційних тощо. Другий вимір –

інтерференційний, який відображає стосунки між людьми та конструювання себе як рівного іншому, як агентів у спільному контексті, що відрізняється від позитивістської концепції «інтерації»). Третій вимір – автореференційний. Відповідає «функції» або виміру «соціального конструювання Я», презентації себе як визначеного суб'єкта з індивідуальними ознаками ідентичності, чи це буде група, культура, чи організація, також виділяються характеристики, які дозволяють диференціювати та індивідуалізувати.

Уточнимо, що перший рівень визначає *предмет* або проблемне питання розмов, другий вимір має *стосунок* до способів і стилів соціальної взаємодії, а третій вимір стосується конструювання та *усвідомлення ідентичності* речей: хто я, хто вони, хто ці люди тощо.

Е.А. Візер наголошує на розумінні комунікацій та процесів вироблення значень як на конструкції відносин, що утворені формами символічного присвоєння світу (Viser 2009, 222). Індивіди, групи та інституції присвоюють і культивують свою фізичну, соціальну та культурну екологію через ідентифікацію з об'єктом, через референційну функцію мови, через взаємне визнання себе як значенневих суб'єктів (функція інтер-референції) та як індивідуальних «я» з диференційованою ідентичністю.

Інформаційні та культурні процеси криють у собі подвійність. Їх можна уявляти і як засоби комунікації, і як об'єкти значень (мова, образи, символи, соціальні правила тощо). Вони є тими ресурсами, які люди використовують з намірами конструювати та розвинути прогностику відносин та ситуацій у різних контекстах і сферах реальності, що сприймаються за «справжні» топологічні екології.

Так, люди своєю тілесністю належать до фізичного середовища. Організація останнього прямо та опосередковано може впливати на характеристики фізичної активності людини.

Окрім фізично організованої реальності, люди безпосередньо живуть і взаємодіють у просторі соціальної реальності або соціальної екології. З точки зору соціальних та психологічних наук, соціальні екології формують спосіб, у який люди ініціюють і

підтримують соціальні відносини – від родинних, міжособистісних, сусідських відносин, міських та сільських – до громадських, інституційних, етнічних і культурних. Взаємодія з Іншим формує у людини почуття приналежності та ідентичності із соціальними групами та колективами, але важливий контекст, у тому числі просторовий. Соціальні екології як дослідницький підхід можуть ґрунтуватися на екологічних моделях міської соціології та загальній теорії систем. Завдяки побудові відповідних соціально-екологічних моделей учені мають змогу ідентифікувати та аналізувати взаємодію міжособистісних, громадських, організаційних і культурних факторів, пов'язаних із соціальним і фізичним середовищем протягом певного періоду часу (Hinner, 2017).

Окрім фізичної та соціальної топології, що по-своєму розкривають контекст комунікаційних процесів, Е.А. Візер указує і на інші істотні соціальні, психологічні тощо реальності, якими опосередковуються взаємодії – емоційну екологію, культурно-символічну та технологічну.

Список використаних джерел та літератури:

1. Vizer E.A. Social dimensions of communication; communicational dimensions of social processes. Some propositions on research lines and problematic. *Revista Famecos - Midia, Cultura e Tecnologia*. 2009. Dec. No. 40: 15+.

2. Vizer E.A., Carvalho H. Socioanalysis: A Communicational Research Device for Social Intervention. *Historical Social Research / Historische Sozialforschung*. 2013. Vol. 38, No. 2 (144). P. 218–235. URL: <http://www.jstor.org/stable/24145483>.

3. Hinner, M.B. Social Ecological Perspective on Intercultural Communication. In *The International Encyclopedia of Intercultural Communication*. 2017. Y.Y. Kim (Ed.). <https://doi.org/10.1002/9781118783665.ieicc0067>

ЩЕРБИНА Костянтин,

*магістрант групи І11 факультету комп'ютерних наук та
технологій Національного авіаційного університету*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФОРМА НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Становлення мережевого суспільства в постіндустріальну епоху відбувається на тлі розвитку інформаційних технологій, що формують нові соціальні структури без жорстких ієрархій. Основні соціальні взаємодії відбуваються через соціальні мережі, що з'єднують людей незалежно від географічних та культурних бар'єрів. Розвиток такого суспільства сприяється глобалізацією та інтеграцією в світову економіку [1, с. 92], де ключовими ресурсами є інформація та знання. Виникають нові виклики, включаючи забезпечення доступу та рівноправне використання ресурсів усіма членами суспільств

В епоху інформаційних технологій комунікація трансформується в домінуючий фактор сучасної культури, що кардинально змінює взаємодію між людьми і культурами на глобальному рівні [2, с. 259]. Інформаційні технології, такі як Інтернет, мобільний зв'язок, та соціальні медіа, сприяють створенню мережевих структур, де взаємодія стає миттєвою та всеосяжною. Це відкриває безпрецедентні можливості для наукової комунікації, де дослідники можуть миттєво обмінюватися знаннями та результатами досліджень, значно прискорюючи темпи наукових відкриттів та інновацій. Така глобалізація комунікації формує нову культурну реальність, у якій традиційні кордони та бар'єри стираються, посилюючи взаємодію між науковими спільнотами світу.

Соціокультурний зміст наукової Інтернет-комунікації підкреслює роль сучасних технологій у формуванні нових наукових спільнот і способів обміну знаннями. Інтернет сприяє глобальній колаборації, дозволяючи вченим різних країн і континентів спільно працювати над комплексними науковими питаннями, які вимагають різнобічних знань і компетенцій. Така комунікація не завжди є